

NOVITADS DA SCOLA

DECEMBER 2021

Prezai geniturs, prezai interessai,

Il davos gi da scola per uonn ei arrivaus - finalmein, pon biars selegrar. Pils affons da scola ei il temps denter atun e Nadal il pli liung bloc da scola, aschia ch'els spetgan meinsvart vess sin las vacanzas da Nadal. Per scursanir empau il temps da spetga vegrn il temps d'avent denton embelius cun differentas activitads egl entir Consorzi. En scola a Rabius vegrn rendiu mintg'onn specialmein attenziun a quei bi temps pensiv. Uonn ein ils affons sentupai mintgamai il gliendisgis entuorn il tschupi d'avent ch'ils affons han fatg. Mintga partiziun ha astgau purtar ina candeila e far ina pintga activitat. Ed era igl usitau gi d'avent ha buca astgau muncar: igl ei vegniu raquintau ina historia, zambergiau differentas steilas, gentau da cumionza e finiu giu il gi cun in film. Era en scola a Trun ha in gi da recreazion egl advent buca muncau, adattau alla situaziun actuala han ils affons astgau guder entginas uras pascheivlas ordvart l'instruczion. Muments che astgan e ston esser e che consolideschuan nossa cumionza.

Decoraziun da Nadal ella scola da Rabius.

En quest'ediziun havein nus mess il focus sin il tema participaziun. Participaziun munta l'integrazion da personas ni gruppaziuns en process da decisiuns. En tals process lein nus sco era la vischnaunca integrar nossas scolaras e nos scolars. Per quei motiv ein nossas vischnauncas sedecididas da separticipar al project da participaziun da jugend.gr, che vul gest promover quella tematica. Plinavon ha la scola gia mess peisa sin la participaziun dils scolars cun instradar il parlament da scolars. Flurina Spreiter, co-menadra dil project da *jugend.gr* dat ina cuorta survesta dil curriu e passau en caussa.

Jeu less nezzegiar la fin digl onn per admetter a vus tut - geniturs, scolars, personas d'instruczion ed ulteriurs involvai - in grond engraziamenti per il sustegn, la fidonza e capientsha e tutta laver prestada en in temps pretensius e malguess. Jeu giavischel a vus e vossas famiglias ruasseivels gis da preparaziun, ina biala e benedida fiesta da Nadal e bia muments legreivels egl onn niev!

Salids cordials

Erica Cavegn-Pfister

Presidenta dil Cussegli da scola

NOVITADS DA SCOLA

ACTUALITADS

Mesiraziuns da radon

Per incarica digl Uffeci federal da sanadad ha giu liug el decuors dil 2018 – 2021 egl entir cantun Grischun mesiraziuns da radon. Radon ei in gas radioactiv natural che vegn avon cunzun ellas regiuns muntagnardas. Las mesiraziuns enteifer las duas vischnauncas Sumvitg e Trun han giu liug gia all'entschatta da quels treis onns. Ils resultats dallas mesiraziuns ein dapi cuort enconuschents ed era vegni publicai ellas medias.

Per nos affons da scola regia negin prighel acut. Cun paucas mesiras lai la situaziun semigliurar el mintgadi da scola. Las suprastonzas communalas da Sumvitg e Trun ein sefatschentadas culla tematica ed han priu en mira sligiaziuns pusseivlas per migliurar las aultas valetas nua necessari. Davart la sanaziun concreta vid il(s) baghetg(s) da scola vegn il Consorzi a saver informar cura che l'examinaziun dalla tematica ei avon maun.

Il Consorzi sepresenta: Regina Giger - Pedagoga curativa

Naschida e carschida si sun jeu a Vrin en Lumnezia. Avon biabein 20 onns sun jeu secasada a Segnas nua ch'jeu vivel cun mia famiglia. La scolaziun da pedagogia curativa hai jeu frequentau alla HfH a Turitg. Duront ils davos onns sun jeu s'engaschada sco educatura d'affons pigns, menadra da gruppa da giug, scolasta da scoletta e pedagoga curativa en scola primara. Quellas experientschas han demussau che la promozion da prevenziun ei da grond' impurtonza. Miu pensum da lavur el CSST mutta 8 lecziuns ad jamna e quei el ciclus 1. Plinavon sun jeu engaschada 40% en la scoletta dalla Casa Depuo. Sco pedagoga curativa eis ei fetg essenzial per mei da saver sustener e promover las scolaras ed ils scolars en lur personalidad, autonomia e habilitad sociala. Mia lavur ei ordvart varionta, perquei ch'jeu astgel collaborar cun scolarAs e personas d'instrucziun fetg individualas.

Il Consorzi sepresenta: Sandra Tschuor - persuna d'instrucziun

Dapi igl uost fetschel jeu part dil team superieur dil Consorzi da scola Sumvitg-Trun sco persuna dil fatg en in pensum parzial. Suenter haver terminau il Seminari scolastic da Cuera haiel adina instruui a temps cumplein ni parzial e quei sils differents scalems primars e superiurs. Per la gronda part da quei temps sundel stada engaschada ella scola dalla vischnaunca da Sumvitg ni lu dil Consorzi da scola Sumvitg-Trun. Aschia enconuschel jeu relativamein bein il menaschi da scola ed ils collegas.

Jeu sun carschida si enta Medel e vivel uss dapi entgins onns cun mia famiglia a Surrein. Nos affons ein omisdus ella vegliadetgna da scola e sco famiglia gudin nus las qualitads, igl ambient e la veta en in vitg da nossa biala regiun muntagnarda. Cun pissiun accumpognel nossas scolaras e nos scolars in tschancun sin lur via. Jeu sesprovel da transmetter ad ellas/els oravontut valurs positivas, per reussir pli tard ella veta, che spetga plein sfidas e surpresas

NOVITADS DA SCOLA

TEMATICA

Project da participaziun - concepir communablamein il futur

Il fenadur 2019 ha jugend.gr, la Federaziun tetgala dalla promozion d'affons e da giuvenils dil Grischun lantschau il project «La participaziun d'affons e da giuvenils en vischnauncas grischunas». Finamira dil project ei, che affons e giuvenils san condecider dapli en lur vischnaunca. Per dar quella pusseivladad a nos affons, ein las vischnauncas da Trun e Sumvitg sedecididas da separticipar al project da participaziun. Flurina Spreiter, co-menadra dil project, dat ina survesta dil stan actual.

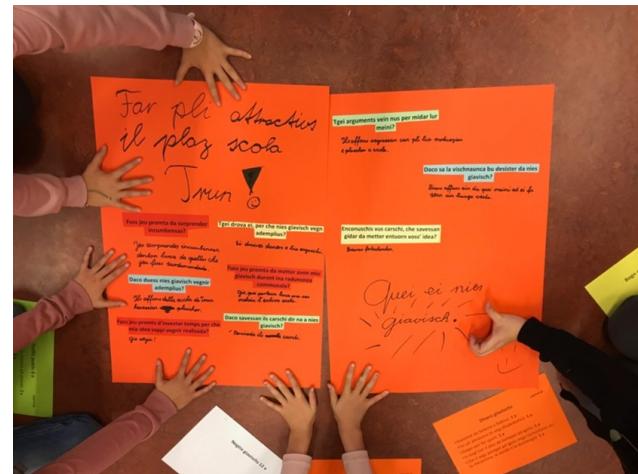
Suenter haver luvrau tochen da cheu surtut cun representants e representantas dallas vischnauncas a favur dil project, hiel jeu giu la caschun da visitar quei november ils scolars e las scolaras dallas scolas da Rabius e Trun. A caschun da luvratoris han ils affons e giuvenils saviu comunicar giavischs e basegns pertuccont lur vischnauncas.

Jeu hiel giu grond tschaffen da luvrar culs scolars e las scolaras. Cun engaschi e plascher eran els vid la caussa. A mi han sin ina vart lur ideas ed argumentaziuns fatg grond' impressiun. Da l'autra vart, ch'els han adina puspei integrau en lur ponderaziuns autres generaziuns dil vitg. Els han savens menziunau che els suprendessan bugen incumbenas e responsabladad per che lur giavisch sappi ir en vigur.

Fetg custeivel ei era stau ch'ils geraus responsabels dallas vischnauncas han priu part als luvratoris. Jeu creiel che quei inscunter era per omiduas varts in gudogn.

Cheu entgins dils giavischs:

- bogn aviert ni serrau
- trampolin sin plaz scola
- parc per far sport
- ballabeinas sin plaz scola
- pli baul la damaun ina colligaziun da tren
- in plaz da giugs sin plaz scola
- in bus che cursescha denter Trun e Sumvitg
- dapli sdremas melnas els vitgs
- far ina reit entuorn il plaz da ball a Rabius
- casetta per spitgar a suost sin il bus

Ils giavischs vegnan surdai allas vischnauncas. Quellas decidan tgei che schabegia cun quels, e tgei mesiras che vegnan prendidas per scafir in fundament sco affons e giuvenils san en futur participar en vischnaunca.

Jeu less engraziar a vus affons e giuvenils per vies engaschi duront ils luvratoris. Era in grond engraziament allas persunas d'instrucziun ed als representants ed allas representantas dalla vischnaunca per vies sustegn e vossa contribuziun per la buna reussida dils luvratoris.

Jeu giavischel a vus tuts bialas fistas da Nadal ed ina buna entschatta egl onn niev.

Cordials salids
Flurina Spreiter

NOVITADS DA SCOLA

TEMATICA

Il tema participaziun ha già fatschentau il Consorzi avon, aschia eis ei vegniu instradau in parlament da scolars cun l'entschatta da quest onn da scola. Il parlament duei possibiliter als scolars la participaziun al menaschi da scola, el duei promover il svilup da cumpetenzas dils scolars. Els emprendan da surprender responsabladad, da patertgar sur lur agens cunfins ora, da representar lur mein ed era d'acceptar differents meinis. La toleranza enviers frustraziun sco era las habilitads da far cumpromiss e da menar dialogs vegnan rinforzadas. Plinavon emprendan ils giuvenils d'enconuscher process democratics e da menar protocols. Il parlament da scolars dat pia buca mo la pusseivladad als scolars ed allas scolaras da collaborar e discutar, mobein gioga era in'impuronta rolla en il svilup da cumpetenzas dils giuvenils. Propostas dil parlament vegnan risguardadas e recepidas per aschia possibiliter als scolars concepziun e condecisiun en fatgs dil menaschi. Il parlament duei buca il davos promover il spért da cuminsona denter ils scolars e las scolaras ed aschia a liunga vesta sustener in bien clima en scola. Il parlament secumpona da mintgamai 2 scolars da mintga classa superiura e seconstituescha silsunter sesez. Aschia secumpona igl emprem parlament da scolars dil Consorzi da scola Sumvitg-Trun da suandontas scolaras:

Presidenta: Jana Felber (3. sup.)

Actuara: Luana Wolf (2. sup.)

Commembra: Samira Alig (1. sup.), Nadia Mastroianni (1. sup.), Clara Schwarz (2. sup.), Martina Beeli (3. sup.)

Entochen uss ei il parlament s'entupaus a treis sesidas, nua ch'el ein denter auter sefatschentaus davart ideas per in refrestgament dil plaz scola ni tematicas concernent l'instrucziun ni era - fetg actual - davart decoraziun d'avent. Cun ina tala han ei lu era decorau la casa da scola Trun, in'acziun fetg biala che mereta in grond engraziament!

La participaziun al parlament da scolars ei pils scolars voluntaria. Tgi che separticipescha sa profitar d'ina experientscha unica che porta era nova savida per il temps ordeifer ni/e suenter il temps da scola. Plianvon vegnan tuts involvi remunerai cun in'occurrenza communabla alla fin digl onn da scola. Ei fa plascher da veser igl engaschi dallas scolaras e nus astgein esser spannegiai, tgei ideas che vegnan aunc a suandar!

Decoraziun d'avent, organisada dil parlament da scolars

NOVITADS DA SCOLA

INFORMAZIUNS

Scola malgrad Corona

La Regenza dil cantun Grischun ha decidiu d'estender igl obligatori da mascrinas, aschia ch'ei vala per inaga entochen ils 23 da schaner en ils locals interns sin ils areals da las scolas popularas publicas e privatas - cun excepziun dils affons dalla scoletta e las 1. e 2. classas - in obligatori da mascrina. Quei obligatori vala era en ils mieds da transports da scola. Per l'instrucziun en ils secturs da sport, da musica, da cant e da teater sa veginr desistiu da mascrinas, sche la distanza dad 1,5 m sa veginr garantida. Affons ord pools positivs vegnan supplicai da sminuir lur contacts socials entochen ch'il resultat dil test singul ei avon maun. Aschia sminuis ina derasaziun dil virus e buca il davos ina serrada dalla scola.

Termins

23 da decembre -	
5 da schaner	vacanzas da Nadal
10 da schaner	emprem test da Corona egl onn niev
17-21 da schaner	scola da skis per las scolettes
28 da schaner	attestats 1. semester
28 da fevrer -	
7 da mars	vacanzas da sport

Contacts

Ils meinapartiziuns ein contonschibels suandontamein:

- *Salvatore Staglianò*
gliendisgis dallas 15:00 - 16:00 uras telefonicamein sut 081 936 33 04,
ni adina per mail sup.meinapartiziun@scolasumvitgtrun.ch
- *André Walther*
gliendisgis dallas 15:00 - 16:00 uras telefonicamein sut 081 936 33 04,
ni adina per mail pt.meinapartiziun@scolasumvitgtrun.ch
- *Leci Jacomet*
gliendisgis dallas 15:00 - 16:00 uras telefonicamein sut 081 943 17 11,
ni adina per mail pr.meinapartiziun@scolasumvitgtrun.ch

L'administraziun dil Consorzi da scola anfleis Vus ella casa da scola a Trun. Las uras da spurtegl ein per regla sco suonda:

gliendisgis: 08:00 - 12:00 e 13:30-16:00

gievgia: 08:00 - 12:00 e 13:30-16:00

Tier absenzas da scolars muort maldispostadads astgeis Vus bugen tschintschar a nus sin pindella sut il numer 081 936 33 04.

Las proximas novitads da scola cumparan il zercladur!